

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (deviata komora)

z 22. septembra 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Zmluva o revolvingovom úvere – Nekalá povaha podmienky o sadzbe úroku z úveru – Žaloba podaná spotrebiteľom, ktorou sa domáha určenia neplatnosti tejto zmluvy – Mimosúdne uspokojenie nárokov tohto spotrebiteľa – Vzniknuté trovy konania, ktoré musí znášať uvedený spotrebiteľ – Zásada efektivity – Vnútroštátna právna úprava, ktorá môže odradiť toho istého spotrebiteľa od výkonu práv vyplývajúcich zo smernice 93/13/EHS“

Vo veci C-215/21,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Las Palmas de Gran Canaria (Súd prvého stupňa č. 2 Las Palmas de Gran Canaria, Španielsko) z 12. marca 2021 a doručený Súdnemu dvoru 6. apríla 2021, ktorý súvisí s konaním:

Zulima

proti

Servicios Prescriptor y Medios de Pagos EFC SAU,

SÚDNY DVOR (deviata komora),

v zložení: predseda deviatej komory S. Rodin (spravodajca), sudcovia J.-C. Bonichot a L. S. Rossi,

generálny advokát: A. M. Collins,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Zulima, v zastúpení: F. M. Montesdeoca Santana, procurador, a Y. Pulido González, abogada,
- španielska vláda, v zastúpení: J. Rodríguez de la Rúa Puig, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: J. Baquero Cruz a N. Ruiz García, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: španielčina.

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi osobou Zulima a Servicios Prescriptor y Medios de Pagos EFC SAU, úverovou inštitúciou, predtým nazývanou „Evofinance EFC SAU“, vo veci trov konania, ktoré vznikli v konaní začatom žalobkyňou vo veci samej, o určenie neplatnosti zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere najmä z dôvodu nekalej povahy jednej z jej podmienok.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje:
„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“
- 4 Článok 7 ods. 1 a 2 tejto smernice stanovuje:
„1. Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.
2. Prostriedky uvedené v odseku 1 zahrňujú ustanovenia, podľa ktorých osoby alebo organizácie s oprávneným záujmom podľa príslušného vnútroštátneho práva na ochranu spotrebiteľov, môžu požiadať súdy alebo príslušné správne orgány o rozhodnutie, či sú zmluvné podmienky navrhované pre všeobecné uplatňovanie nekalé, takže môžu uplatniť vhodné a účinné prostriedky k zabráneniu ďalšieho uplatňovania takých podmienok.“

Španielske právo

- 5 Článok 1303 Código Civil (Občiansky zákonník) stanovuje:
„Ak je určitý záväzok vyhlásený za neplatný, zmluvné strany si musia navzájom vrátiť veci, ktoré boli predmetom tejto zmluvy, prírastky týchto vecí a sumu zaplatenú ako protiplnenie za tieto veci vrátane úrokov, s výnimkou prípadov stanovených v nasledujúcich článkoch.“

6 Článok 22 Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (zákon č. 1/2000 Civilný sporový poriadok) zo 7. januára 2000 (BOE č. 7 z 8. januára 2000, s. 575) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „LEC“), nazvaný „Ukončenie konania z dôvodu mimosúdneho uspokojenia nároku alebo zániku predmetu sporu. Osobitný prípad zastavenia exekúcie vypratáním nehnuteľností“, stanovuje:

„1. Ak pre okolnosti, ktoré nastali po podaní žaloby alebo vzájomnej žaloby, už neexistuje oprávnený záujem na dosiahnutí požadovanej súdnej ochrany, pretože sa žalobným návrhom žalobcu a prípadne vzájomného žalobcu vyhovel mimo rámca konania alebo z akéhokoľvek iného dôvodu, účastníci konania sú o tom informovaní a Letrado de la Administración de Justicia (súdny tajomník) s ich súhlasom rozhodne o ukončení konania bez toho, aby sa niektorému z účastníkov konania musela uložiť povinnosť nahradiť trovy konania.

2. Ak jeden z účastníkov konania trvá na tom, že takýto oprávnený záujem pretrváva, a zdôvodní, že jeho nároky neboli uspokojené mimosúdnou cestou, alebo uvedie ďalšie tvrdenia, súdny tajomník vyzve účastníkov konania, aby sa v lehote desiatich dní dostavili na súd, ktorý rozhodne len o tejto otázke.

Po skončení tohto konania súd rozhodne uznesením do desiatich dní od tohto konania, či je alebo nie je potrebné pokračovať v konaní, a uloží účastníkovi konania, ktorého návrh bol zamietnutý, povinnosť nahradiť trovy konania.

3. Proti uzneseniu, ktorým sa nariaďuje pokračovanie konania, nemožno podať opravný prostriedok. Opravný prostriedok je prípustný len proti rozhodnutiu o ukončení konania.“

7 Článok 394 ods. 1 LEC stanovuje:

„1. V konaniach o určovacích žalobách znáša trovy konania vynaložené v prvostupňovom konaní účastník konania, ktorého všetky žalobné návrhy boli zamietnuté, s výnimkou prípadu, keď súd náležite odôvodní, že vec vyvolávala závažné skutkové alebo právne pochybnosti.

Pri posúdení otázky, či vec vyvolávala závažne právne pochybnosti na účely uloženia povinnosti nahradiť trovy konania, treba zohľadniť ustálenú judikatúru v podobných veciach.“

8 Článok 395 ods. 1 a 2 LEC stanovuje:

„1. Ak sa vyhovie žalobnému návrhu pred akýmkoľvek spochybnením, nie je potrebné uložiť nijakému z účastníkov konania povinnosť nahradiť trovy konania, pokiaľ súd riadne neodôvodní, že žalovaný nekonal v dobrej viere.

Nedostatok dobrej viery žalovaného sa považuje za preukázaný, ak pred podaním žaloby žalobca zaslal žalovanému odôvodnenú a doloženú výzvu na zaplatenie, alebo ak sa začalo mediačné konanie, alebo ak bol žalovanému zaslaný návrh na zmier.

2. Ak sa vyhovie žalobnému návrhu až po tom, čo bol napadnutý, uplatní sa odsek 1 predchádzajúceho článku.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 9 Dňa 21. septembra 2016 účastníci konania vo veci samej uzavreli zmluvu o revolvingovom spotrebiteľskom úvere. V marci 2020 žalobkyňa vo veci samej vyzvala žalovanú vo veci samej, aby túto úverovú zmluvu ukončila a vrátila jej sumy, ktoré neoprávnene prijala, keďže sa domnievala, že úroky z uvedenej úverovej zmluvy boli úžernícke. Žalovaná vo veci samej odmietla tejto výzve vyhovieť.
- 10 Žalobkyňa vo veci samej takisto podala na vnútroštátny súd žalobu, ktorou sa domáhala určenia neplatnosti tej istej úverovej zmluvy. Predovšetkým tvrdila, že v zmysle vnútroštátnej právnej úpravy je úroková sadzba dohodnutá v tejto zmluve úžernícka, a požadovala vrátenie vyplatených súm presahujúcich istinu na základe uplatnenia tejto úrokovej sadzby. Subsidiárne poukázala na nekalú povahu podmienky týkajúcej sa úrokovej sadzby z úveru v zmysle smernice 93/13 z dôvodu nedostatku transparentnosti.
- 11 Vnútroštátny súd vyhlásil túto žalobu za prípustnú. Žalovaná vo veci samej požiadala v lehote, ktorá jej bola stanovená na predloženie svojich pripomienok k uvedenej žalobe, o výmaz veci s odôvodnením, že nároky žalobkyne vo veci samej boli uspokojené mimosúdnu cestou a že vypovedala dotknutú zmluvu o revolvingovom úvere, pričom uviedla, že žalobkyňa vo veci samej už nemôže vykonávať nijaké transakcie s príslušnou kreditnou kartou a že anulovala debetný zostatok zodpovedajúci úrokom a iným províziám. Žalovaná vo veci samej tiež navrhla, aby jej nebola uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Podľa článku 22 ods. 1 LEC totiž v prípade, ak sa vyhovie žalobným návrhom mimo rámca konania, je toto konanie v zásade ukončené bez toho, aby bolo potrebné uložiť niektorému z účastníkov konania povinnosť nahradiť trovy konania.
- 12 Opatrením na zabezpečenie priebehu konania z 11. septembra 2020 vnútroštátny súd doručil žalobkyňi vo veci samej návrh na výmaz veci, ktorý podala žalovaná vo veci samej a ktorý sa zakladal na zániku oprávneného záujmu tejto žalobkyne na získaní účinnej súdnej ochrany.
- 13 Žalobkyňa vo veci samej tvrdila, že tento návrh na výmaz je nedôvodný, keďže žalovaná vo veci samej podľa jej názoru nevyhovela všetkým jej žalobným návrhom, najmä na vyhlásenie neplatnosti dotknutej zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere z dôvodu úžery a na zaplatenie trov konania. Žalobkyňa vo veci samej okrem toho zdôraznila, že pred podaním žaloby na vnútroštátny súd neúspešne vyzvala žalovanú vo veci samej, aby túto úverovú zmluvu ukončila a vrátila jej sumy zaplatené ako úroky.
- 14 Vzhľadom na takúto nezhodu medzi účastníkmi konania vo veci samej boli títo účastníci konania predvolaní na pojednávanie na vnútroštátny súd na základe článku 22 ods. 2 prvého pododseku LEC. Tento súd po tom, čo vypočul pripomienky týchto účastníkov konania a preskúmal dôkazy, ktoré predložili, konštatoval, že žalobným návrhom žalobkyne vo veci samej sa vyhovelo mimo rámca konania, keďže žalovaná vo veci samej vypovedala dotknutú zmluvu o revolvingovom spotrebiteľskom úvere a vrátila neoprávnene vyplatené sumy. Okrem toho konštatoval, že žalobkyňa vo veci samej pred podaním žaloby, o ktorej rozhoduje, zaslala žalovanej vo veci samej niekoľko výziev telefaxovou správou z poštového úradu, ktorej dátum či dokonca obsah sa považujú za overené (burofax), s cieľom dosiahnuť ukončenie tejto úverovej zmluvy a vrátenie súm, ktoré jej neoprávnene vyplatila, a že žalovaná vo veci samej jej odmietala vyhovieť.
- 15 Vzhľadom na to, že žalobným návrhom žalobkyne vo veci samej sa vyhovelo mimo rámca konania, vnútroštátny súd poznamenáva, že podľa dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy nie je oprávnený uložiť ani jednému z účastníkov konania povinnosť nahradiť trovy konania. Okrem toho uvádza,

že nie je ani oprávnený zohľadniť existenciu výziev predchádzajúcich podaniu žaloby, ktorá viedla k sporu vo veci samej, s cieľom posúdiť, či žalovaná v konaní vo veci samej prípadne konala v zlej viere, a zaviazat' ju na náhradu trov konania, ktoré vznikli žalobkyňi vo veci samej. V tejto súvislosti, keďže žalobkyňa vo veci samej má postavenie „spotrebiteľa“ v zmysle smernice 93/13 a v rámci sporu vo veci samej sa tento účastník konania snaží uplatniť práva vyplývajúce z tejto smernice, má vnútroštátny súd pochybnosti o súlade tejto vnútroštátnej právnej úpravy s uvedenou smernicou.

- 16 Za týchto podmienok Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Las Palmas de Gran Canaria (Súd prvého stupňa č. 2 Las Palmas de Gran Canaria, Španielsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„V kontexte uplatňovania nárokov spotrebiteľov voči nekalým podmienkam, ktoré sú založené na [smernici 93/13], sa v prípade, že dôjde k mimosúdnemu uspokojeniu nárokov týchto spotrebiteľov v článku 22 [LEC] stanovuje, že uvedení spotrebiteľa musia znášať trovy konania bez toho, aby sa zohľadnilo predchádzajúce správanie predajcu alebo dodávateľa, ktorý nevyhovel predtým zaslaným výzvam. Predstavuje táto španielska procesná právna úprava podstatnú prekážku, ktorá môže odradiť daných spotrebiteľov od uplatnenia ich práva na účinné súdne preskúmanie potenciálne nekalej povahy zmluvnej podmienky, ktorá je v rozpore so zásadou efektivity a s článkom 6 ods. 1 a článkom 7 ods. 1 smernice 93/13?“

O právomoci Súdneho dvora

- 17 Na úvod treba uviesť, že žalobkyňa vo veci samej a španielska vláda namietajú, že Súdny dvor nemá právomoc rozhodovať o položenej otázke, keďže právna situácia, ktorá viedla k sporu vo veci samej, nepatrí do pôsobnosti práva Únie.
- 18 Podľa ustálenej judikatúry Súdnemu dvoru prináleží preskúmať podmienky, za akých sa vnútroštátny súd naň obrátil s cieľom preveriť svoju vlastnú právomoc (rozsudok z 15. júla 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, bod 45 a citovaná judikatúra).
- 19 V tejto súvislosti z článku 19 ods. 3 písm. b) ZEÚ a článku 267 prvého odseku ZFEÚ vyplýva, že Súdny dvor má právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú výkladu práva Únie alebo platnosti aktov inštitúcií Únie. V druhom odseku tohto článku 267 sa v podstate uvádza, že ak sa otázka, ktorá môže byť predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento súdny orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor Európskej únie, aby o nej rozhodol (rozsudok z 15. júla 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, bod 46).
- 20 V prejednávanej veci je nesporné, že dotknutý režim rozdelenia trov konania je uplatniteľný na konania začaté pred španielskymi súdmi, a preto v zásade patrí do oblasti španielskeho procesného práva.
- 21 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania však vyplýva, že predmet sporu vo veci samej patrí do oblasti upravenej právom Únie. Tento spor sa totiž týka nekalej povahy viacerých podmienok zmluvy uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom v zmysle smernice 93/13 a prostredníctvom položenej otázky sa vnútroštátny súd v podstate pýta Súdneho dvora, či

sa článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 tejto smernice majú vykladať v tom zmysle, že bránia ustanoveniu vnútroštátneho procesného práva upravujúceho rozdelenie trov konania, t. j. článku 22 LEC. Vnútroštátny súd konkrétne žiada Súdny dvor, aby z hľadiska zásady efektivity preskúmal, či takéto ustanovenie vnútroštátneho práva môže predstavovať podstatnú prekážku, ktorá môže v rozpore s ustanoveniami práva Únie odradiť spotrebiteľov od výkonu ich práv. Výkon práv spotrebiteľov vyplývajúcich zo smernice 93/13 závisí od procesného práva členských štátov. Dotknuté vnútroštátne procesné právo tak môže mať rozhodujúci vplyv na efektivitu práva Únie.

- 22 Súdny dvor, ktorý bol požiadaný, aby preskúmal obsah konaní o platobnom rozkaze, totiž viackrát rozhodol, že náklady spojené so žalobou môžu odradiť spotrebiteľov od podania odporu vyžadovaného týmto typom konaní (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. júna 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 54; z 18. februára 2016, Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, bod 52, a z 13. septembra 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, bod 69).
- 23 Hoci zavedenie režimov rozdelenia trov konania patrí do pôsobnosti vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov na základe zásady ich procesnej autonómie, podmienky tohto uplatnenia musia spĺňať dvojakú podmienku. Nesmú byť teda menej výhodné ako pravidlá upravujúce obdobné situácie vo vnútroštátnom práve (zásada ekvivalencie) a nesmú ani prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré spotrebiteľom priznáva právo Únie (zásada efektivity) (pozri v tomto zmysle analogicky rozsudok zo 17. júla 2014, Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 31).
- 24 Za týchto podmienok má Súdny dvor právomoc rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

O prípustnosti prejudiciálnej otázky

- 25 Žalobkyňa vo veci samej a španielska vláda navrhujú, aby Súdny dvor vyhlásil, že položená otázka je neprípustná, keďže táto otázka už bola vyriešená vo vnútroštátnej judikatúre. Táto judikatúra umožňuje uplatniť „korekčné kritérium“ umožňujúce zohľadniť prípadný nedostatok dobrej viery predajcu alebo dodávateľa, ktorý je v konaní žalovaným, a uložiť v tomto prípade žalovanému povinnosť nahradiť trovy konania, a to aj v prípade mimosúdneho uspokojenia nárokov žalobcu.
- 26 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry má v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ, ktoré je založené na jasnom rozdelení úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, výlučne vnútroštátny súd právomoc zistiť a posúdiť skutkový stav v spore vo veci samej, ako aj vykladať a uplatňovať vnútroštátne právo. Rovnako prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorému bol spor predložený a ktorý musí prevziať zodpovednosť za vydané súdne rozhodnutie, aby s prihliadnutím na osobitosti veci posúdil tak nevyhnutnosť, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. V dôsledku toho, ak sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie, je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť (rozsudok zo 14. júna 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 76 a citovaná judikatúra).
- 27 Súdny dvor môže zamietnuť návrh vnútroštátneho súdu na začatie prejudiciálneho konania len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nemá

k dispozícii skutkové a právne podklady nevyhnutné na užitočné zodpovedanie otázok, ktoré sú mu položené (rozsudok zo 14. júna 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 77 a citovaná judikatúra).

- 28 V prejednávanej veci však zjavne nejde o takýto prípad.
- 29 V tejto súvislosti treba totiž konštatovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13 a jeho cieľom je umožniť vnútroštátnemu súdu rozhodnúť o zlučiteľnosti článku 22 LEC, tak ako ho vykladajú vnútroštátne sudy, s týmito ustanoveniami tejto smernice.
- 30 Okrem toho zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že podľa článku 22 LEC hrozí, že žalobkyňa vo veci samej, ktorá je spotrebiteľom v zmysle smernice 93/13, bude musieť znášať trovy konania súvisiace so žalobou, ktorú podala proti nekalým podmienkam dotknutej zmluvy o revolvingovom úvere, napriek tomu, že jej dotknutá úverová inštitúcia vyhovelá v merite veci mimosúdnou cestou.
- 31 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba konštatovať, že položená otázka je prípustná.

O veci samej

- 32 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení so zásadou efektivity vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, akou je článok 22 LEC, na základe ktorej je spotrebiteľ v rámci súdneho konania o určení nekalej povahy podmienky v zmluve uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a týmto spotrebiteľom povinný v prípade, že jeho nároky boli uspokojené mimosúdnou cestou, znášať svoje vlastné trovy konania spojené so súdnym konaním, ktoré bol nútený začať, aby sa domohol práv, ktoré mu priznáva smernica 93/13, a to bez toho, aby sa zohľadnilo predchádzajúce správanie dotknutého predajcu alebo dodávateľa, ktorý nereagoval na výzvy, ktoré mu uvedený spotrebiteľ predtým zaslal.
- 33 Podľa ustálenej judikatúry platí, že v prípade neexistencie osobitnej právnej úpravy Únie v danej oblasti patria podmienky uplatnenia ochrany spotrebiteľov stanovenej v smernici 93/13 do pôsobnosti vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov na základe zásady ich procesnej autonómie. Tieto podmienky však nesmú byť menej priaznivé ako pravidlá upravujúce obdobné vnútroštátne situácie (zásada ekvivalencie) ani nesmú byť naformulované tak, aby v praxi spôsobili nemožnosť alebo nadmerné sťaženie výkonu práv uznaných právnym poriadkom Únie (zásada efektivity) (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 83, ako aj z 10. júna 2021, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19 až C-782/19, EU:C:2021:470, bod 27 a citovanú judikatúru).
- 34 V tejto súvislosti z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že rozdelenie trov súdneho konania spadá do oblasti procesnej autonómie členských štátov, pokiaľ sú dodržané zásady ekvivalencie a efektivity (rozsudok zo 16. júla 2020 Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 95).
- 35 Pokiaľ ide o zásadu efektivity, o ktorú ako jedinú ide v prejednávanej veci, treba uviesť, že každý prípad, v ktorom je nastolená otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie vedie k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práva Únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie

tohto ustanovenia v celom konaní, jeho priebeh a jeho osobitosti na jednotlivých vnútroštátnych súdoch. Z tohto hľadiska treba v prípade potreby vziať do úvahy zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, akými sú ochrana práva na obhajobu, zásada právnej istoty a riadneho priebehu konania (pozri najmä rozsudok z 10. júna 2021, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19 až C-782/19, EU:C:2021:470, bod 28 a citovanú judikatúru).

- 36 Okrem toho Súdny dvor spresnil, že povinnosť členských štátov zabezpečiť efektivitu práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, zahŕňa, najmä pokiaľ ide o práva vyplývajúce zo smernice 93/13, požiadavku účinnej súdnej ochrany zakotvenú tiež v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, ktorá platí najmä pre definíciu procesných podmienok žalôb založených na takýchto právach (rozsudok z 10. júna 2021, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19 až C-782/19, EU:C:2021:470, bod 29 a citovaná judikatúra).
- 37 Smernica 93/13 priznáva spotrebiteľovi právo obrátiť sa na súd s cieľom určiť nekalú povahu zmluvnej podmienky a vylúčiť jej uplatnenie. V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že podmieňovanie výsledku rozdelenia trov takéhoto konania len sumami, ktoré boli zaplatené bez právneho dôvodu a ktorých vrátenie sa nariaďuje, môže spotrebiteľa odradiť od uplatnenia uvedeného práva s ohľadom na poplatky spojené s podaním žaloby (pozri rozsudok zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 98, ako aj citovanú judikatúru).
- 38 Súdny dvor tak rozhodol, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13, ako aj zásada efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia režimu, ktorý umožňuje, aby časť trov konania znášal spotrebiteľ, a to v závislosti od výšky neoprávnené zaplatených súm, ktoré sa mu vracajú po tom, čo bola konštatovaná neplatnosť zmluvnej podmienky z dôvodu jej nekalej povahy, keďže takýto režim vytvára podstatnú prekážku, ktorá môže odradiť spotrebiteľa od výkonu práva na účinné súdne preskúmanie potenciálne nekalej povahy zmluvných podmienok, ktoré spotrebiteľom priznáva smernica 93/13 (rozsudok zo 16. júla 2020 Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 99).
- 39 V prejednávanej veci vnútroštátny súd uvádza, že podľa článku 22 LEC nemôže uložiť žalovanej vo veci samej povinnosť nahradiť trovy konania, keďže žalobným návrhom žalobkyne vo veci samej sa vyhovel mimo rámec súdneho konania, ktoré pred ním prebieha. Podľa tohto súdu je to tak aj vtedy, ak sa preukáže, že žalovaný vo veci samej nekonal v dobrej viere a z tohto dôvodu bol žalobca vo veci samej nútený domáhať sa svojich práv na súde, keďže článok 22 LEC neumožňuje súdu, na ktorý bola vec predložená, zohľadniť takéto okolnosti na účely odchylenia sa od pravidla o rozdelení trov konania, ktoré stanovuje.
- 40 V tejto súvislosti treba uviesť, že v rámci typických konaní začatých podľa článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13 je spotrebiteľ žalobcom a žalovaným je predajca alebo dodávateľ, čo znamená, že ak sa predajca alebo dodávateľ rozhodne vyhovieť žalobným návrhom spotrebiteľa mimo rámca súdneho konania, musí tento spotrebiteľ podľa španielskej právnej úpravy opísanej v predchádzajúcom bode tohto rozsudku vždy znášať trovy tohto konania, a to aj v prípade, ak tento predajca alebo dodávateľ nekoná v dobrej viere.
- 41 Treba konštatovať, že takáto právna úprava, ktorá kladie takéto riziko na uvedeného spotrebiteľa, vytvára podstatnú prekážku, ktorá ho môže odradiť od výkonu svojho práva na účinné súdne preskúmanie potenciálne nekalej povahy zmluvných podmienok uvedených v dotknutej zmluve, a v konečnom dôsledku predstavuje porušenie zásady efektivity.

- 42 Španielska vláda však vo svojich pripomienkach predložených Súdnu dvoru tvrdí, že článok 22 LEC možno vykladať spôsobom, ktorý je v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z tejto zásady. Tento článok totiž možno vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu prináleží zohľadniť prípadný nedostatok dobrej viery predajcu alebo dodávateľa, a prípadne mu uložiť povinnosť nahradiť trovy súdneho konania.
- 43 Treba konštatovať, že takýto výklad vnútroštátneho práva je zlučiteľný so zásadou efektivity, keďže umožňuje neodradiť spotrebiteľov od výkonu práv, ktoré im priznáva smernica 93/13. Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či je takýto výklad, ktorý je v súlade s právom Únie, možný.
- 44 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy sa článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení so zásadou efektivity majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, na základe ktorej je spotrebiteľ v rámci súdneho konania o určení nekalej povahy podmienky v zmluve uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a dotknutým spotrebiteľom povinný v prípade, že jeho nároky boli uspokojené mimosúdnou cestou, znášať svoje vlastné trovy konania, pokiaľ súd, ktorému bola vec predložená, musí zohľadniť prípadný nedostatok dobrej viery predajcu alebo dodávateľa, a prípadne tomuto predajcovi alebo dodávateľovi uložiť povinnosť nahradiť trovy konania spojené so súdnym konaním, ktoré bol tento spotrebiteľ nútený začať, aby sa domohol práv, ktoré mu priznáva smernica 93/13.

O trovách

- 45 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (deviata komora) rozhodol takto:

Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v spojení so zásadou efektivity

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

nebránia vnútroštátnej právnej úprave, na základe ktorej je spotrebiteľ v rámci súdneho konania o určení nekalej povahy podmienky v zmluve uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a dotknutým spotrebiteľom povinný v prípade, že jeho nároky boli uspokojené mimosúdnou cestou, znášať svoje vlastné trovy konania, pokiaľ súd, ktorému bola vec predložená, musí zohľadniť prípadný nedostatok dobrej viery predajcu alebo dodávateľa, a prípadne tomuto predajcovi alebo dodávateľovi uložiť povinnosť nahradiť trovy konania spojené so súdnym konaním, ktoré bol tento spotrebiteľ nútený začať, aby sa domohol práv, ktoré mu priznáva smernica 93/13.

Podpisy